

Perlemorvinge, foto: Bærum kommune

BÆRUM
KOMMUNE

Naturmangfoldstrategien i Bærum

Seminar KPA, 8.mars 2022

Martine Knudsen, Park, landbruk, natur og kulturvern

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Naturmangfoldstrategien i Bærum

- Status for arbeidet
- Bærums rike naturmangfold
- Hvorfor trenger vi natur?
- Internasjonale og nasjonale mål
- utfordringer for naturmangfoldet
- Hvordan skal vi ivareta naturmangfoldet?
- Oppfølging
- Kobling til kommuneplanens arealdel

Dragehodeeng på Fornebu, foto: Terje Johannessen

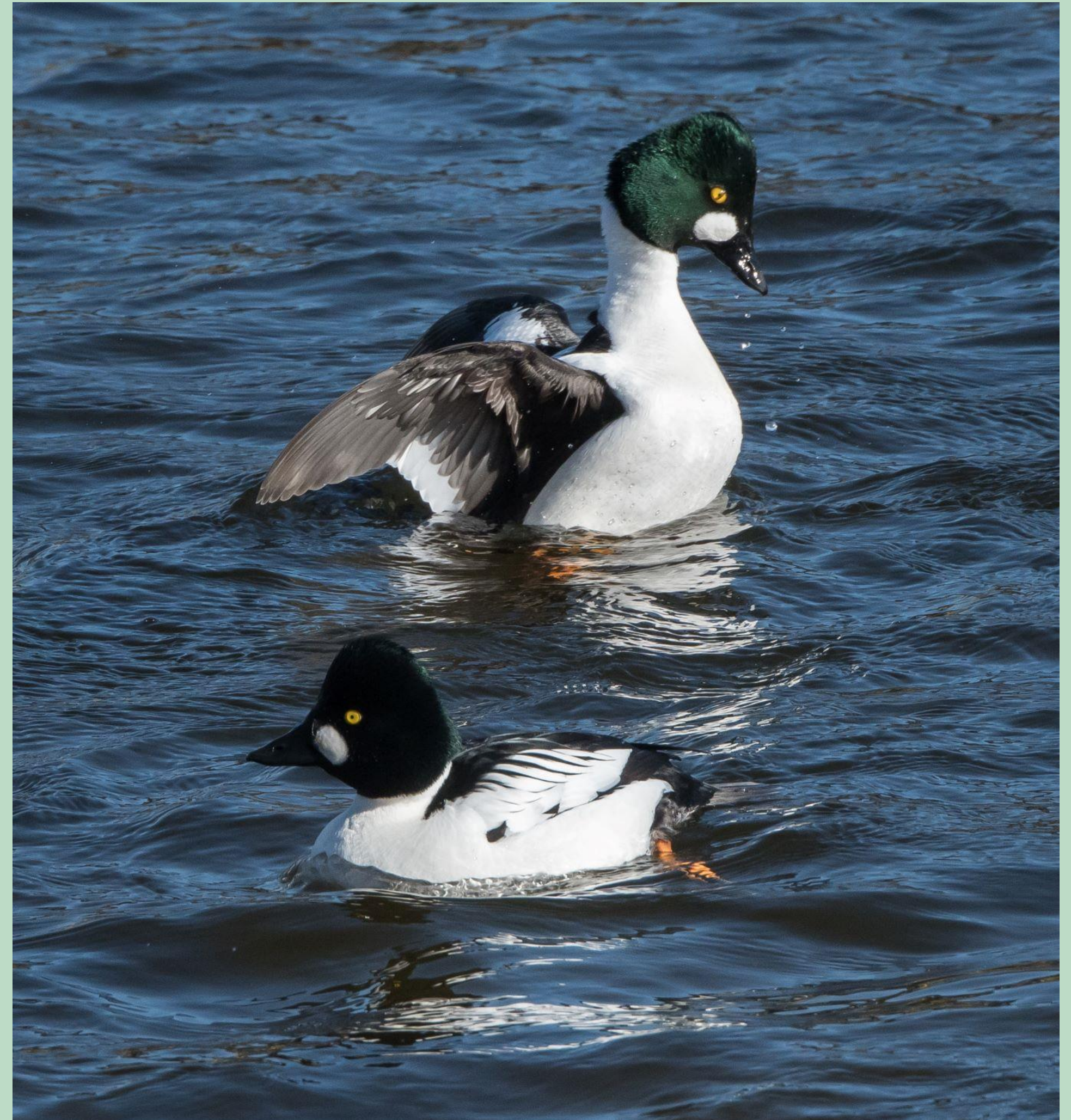
Naturmangfoldstrategien i Bærum

Bærumssamfunnet er klima- og miljøklokt

Det skal jobbes systematisk for å sikre naturmangfold og økosystemer på land og under vann. Naturmangfoldet i Bærum skal fortsatt være blant de rikeste i landet, og det skal jobbes kontinuerlig for å bevare og restaurere dette.

Langsiktig arealstrategi

Sikre, styrke og reetablere naturområder og verdier, vann og marint biologisk mangfold, jordvern, bærekraftige økosystemer og blågrønne strukturer.

Kvinandhanner, foto: Terje Johannessen

Kattugle, foto: Terje Johannessen

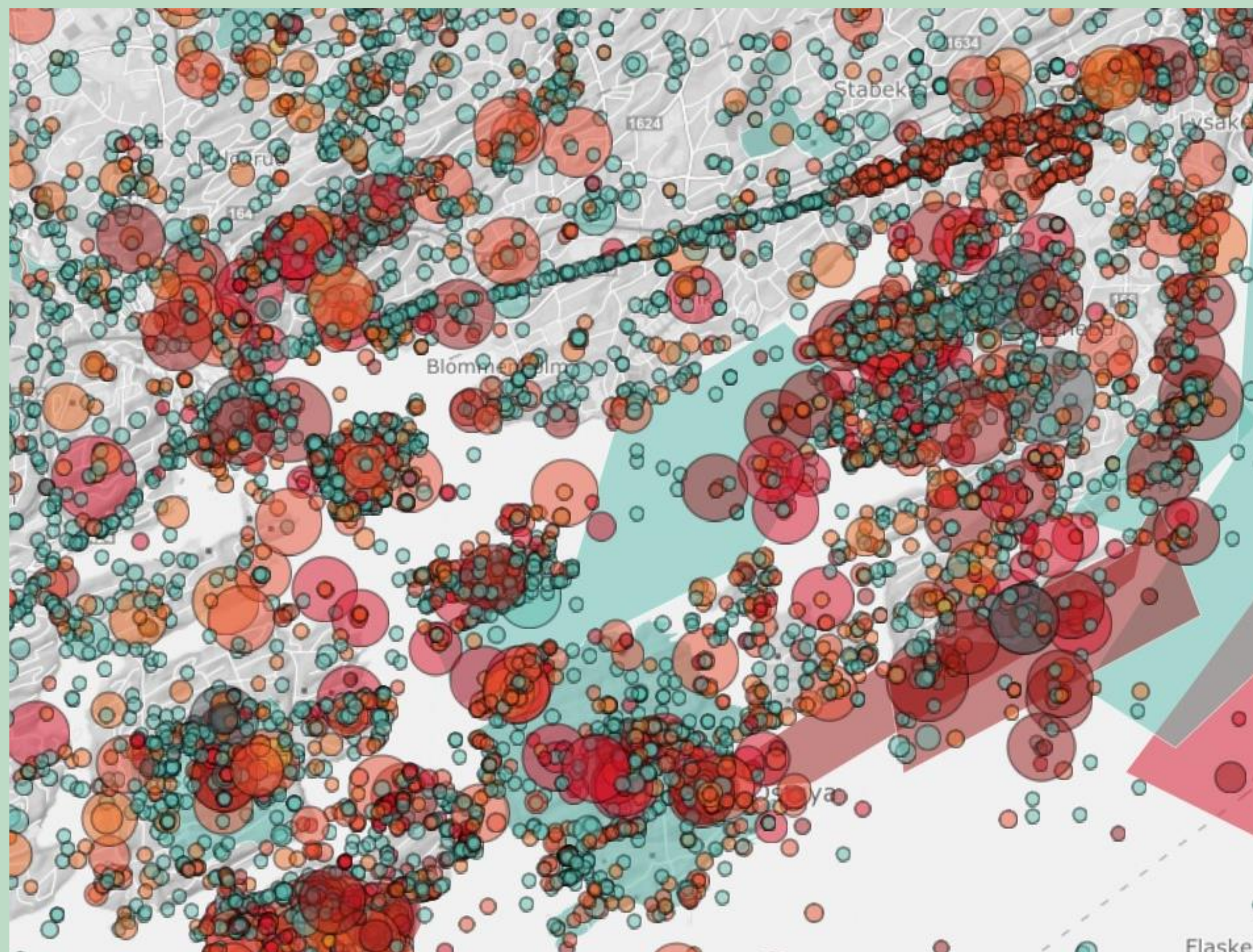
Status for arbeidet

- Organisering av arbeidet
- Ekstern høring høst 2021: innspill til lokalt viktige naturtyper
- Intern høring vår 2022
- Ekstern høring vår 2022
- Politisk behandling vår/sommer 2022
- Skal innarbeides i kommunens nye styringsverktøy - [Framsikt](#)

Bærums rike naturmangfold

Kartlaget naturforvaltning i Bærumskart
Kilde: [Bærumskart Intranett \(kommunekart.com\)](http://Bærumskart.Intranett(kommunekart.com))

Artsobservasjoner i Artskart, utsnitt fra Bærum
Kilde: Artsdatabanken

Vi har verdier ingen kan erstatte

 Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Bærum kommune
Postboks 700
1304 SANDVIKA

Miljøvernavdelingen
Besøksadresse: Tordenskioldsgate 12,
Oslo
Postadresse: c/o Fylkesmannen i Østfold,
Postboks 325, 1502 MOGG
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2018/18710-3 M-NA
Saksbehandler: Catrine Curie
Direkte telefon: 22 00 35 78
Dato: 19.09.2018

Kjære Bærum kommune, ved ordfører og rådmann

Dere har verdier ingen kan erstatte

Hvordan dere forvalter arealene i kommunen, er avgjørende for hvilket naturmangfold vi overrekker våre etterkommere. Flere arter kan forsvinne fra norsk natur, og noen av disse har dere et spesielt ansvar for å ta vare på. Vi kaller dem deres ansvarsarter.

Bærum kommune er en av kommunene i Akershus med flest ansvarsarter, her er et lite utvalg

- Aksveronika
- Trollbærmåler
- Blærestarr
- Kjempestarr
- Kløversilkebie
- Ulljordstjerne
- Smaltimotei
- Lærball
- Grønn engmott

Hva er en ansvarsart?

En ansvarsart er en art hvor kommunen har en viktig andel av den norske forekomsten. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten gjennom god forvaltning. At den overlever i deres kommune, er spesielt viktig for at den skal kunne overleve i Norge. I Oslo og Akershus har vi funnet frem til hele 203 truede arter som vi har et spesielt ansvar for. Dette er beskrevet grundig i vedlagte BioFokus rapport: Truede ansvarsarter i Oslo og Akershus, 2016.

Ansvarsartene er særlig knyttet til kalkrike områder, naturskog, raviner, kulturlandskap og gamle trær.

Utryddingstrua arter

De 203 ansvarsartene for vår region, er spesielt utvalgt blant alle de 1125 truede artene som lever i Oslo og Akershus. Alle disse artene, og dessverre mange flere, finner vi på rødlista. Også de andre truede artene er hjemmehørende i våre fylker, og må ivaretas her. Rødlista for arter er en oversikt over arter som har en risiko for å dø ut. Artene på rødlista kjennetegnes gjerne ved at de minker kraftig i antall, er fåtallige og at leveområdene blir færre, mindre eller fragmentert.

Trollbærmåler

foto: Vladimir Kononenko, Naturhistorisk museum, UiO

Lisens: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.no>

Kløversilkebie

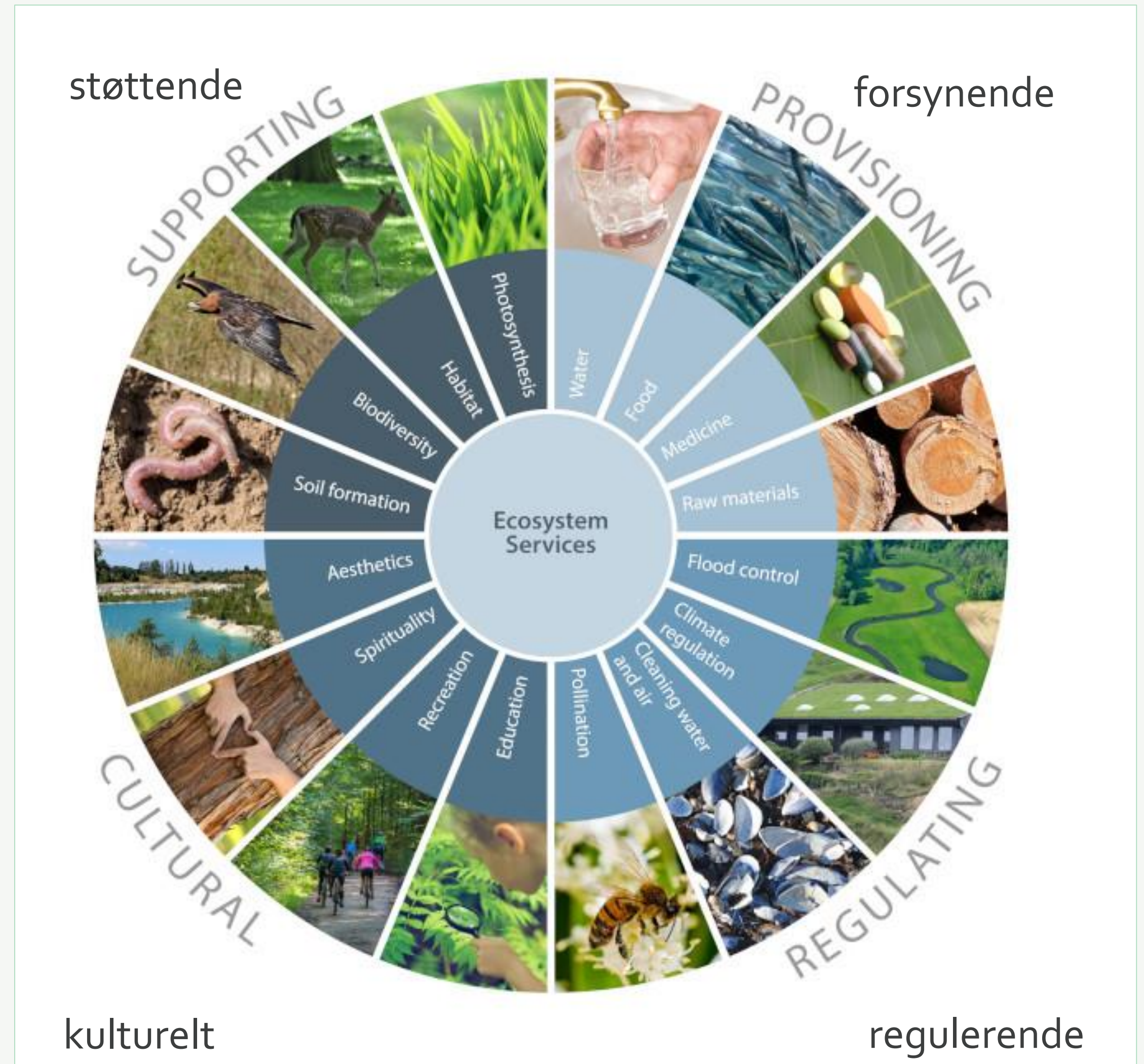
foto: Arnstein Staverløkk; Norsk institutt for naturforskning

Lisens: <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.no>

Hvorfor trenger vi natur?

- Naturen er livsgrunnlaget vårt
- Goder og tjenester vi får fra naturen
- Økosystemene er en del av Bærums beredskap
- FNs klimapanels siste rapport:

Å bevare økosystemer er avgjørende for å begrense klimaendringer og for å tilpasse oss dem.

Grønnfink, foto: Terje Johannessen

Internasjonale og nasjonale mål

- FNs bærekraftsmål og miljøkonvensjoner
- Norges miljømål
- Stortingsmelding nr. 14 (2015-16) Natur for livet

Hvilke lovverk har vi?

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), 2009

Kapittel I. Formål og virkeområde mv.

§ 1. (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), 2008

Kapittel 1. Fellesbestemmelser

§ 1-1. Lovens formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Miljørettens 10 grunnproblemer

1. Naturen er selvregulerende og kompleks
2. Mange miljøproblemer er usynlige
3. Det er ofte usikkerhet om årsaker og virkninger
4. Naturen har ikke rettigheter og kan ikke opptre rettslig
5. Mange miljøverdier er «frie goder»
6. Mange miljøskader kan ikke måles økonomisk
7. Mange miljøproblemer skyldes sumvirkninger
8. Miljøproblemer er sektorovergripende
9. Miljøproblemer strekker seg over kommune- og landegrenser
10. Miljøproblemer er langsiktige og rammer fremtidens generasjoner

Kilde UiO: [Det juridiske fakultet](#)

Alle foto: Bærum kommune

Utfordringer for naturmangfoldet

Arealforbruk og arealendringer er hovedårsak til tap av naturmangfold

Vøyenenga, foto: Kim Abel, Naturarkivet

Kilde: Naturpanelets (IPBES) Tilstandsrapport for naturen på jorda, 2019:
<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1555/m1555.pdf>

Utfordringer for naturmangfoldet

- klimaendringer
- fremmedarter
- overhøsting
- forurensning

Utvalgt naturtype åpen grunnlendt kalkmark, foto: Karsten Nordal Hauken, Bærum kommune

Russekål på Storøya

Kanadagullrus og kjempespringfrø ved Isielva

Legesestrot ved Sandvikselva

Luking av vinterkarse på Pelvikodden Alle foto: Joran Bjerke, Bærum kommune

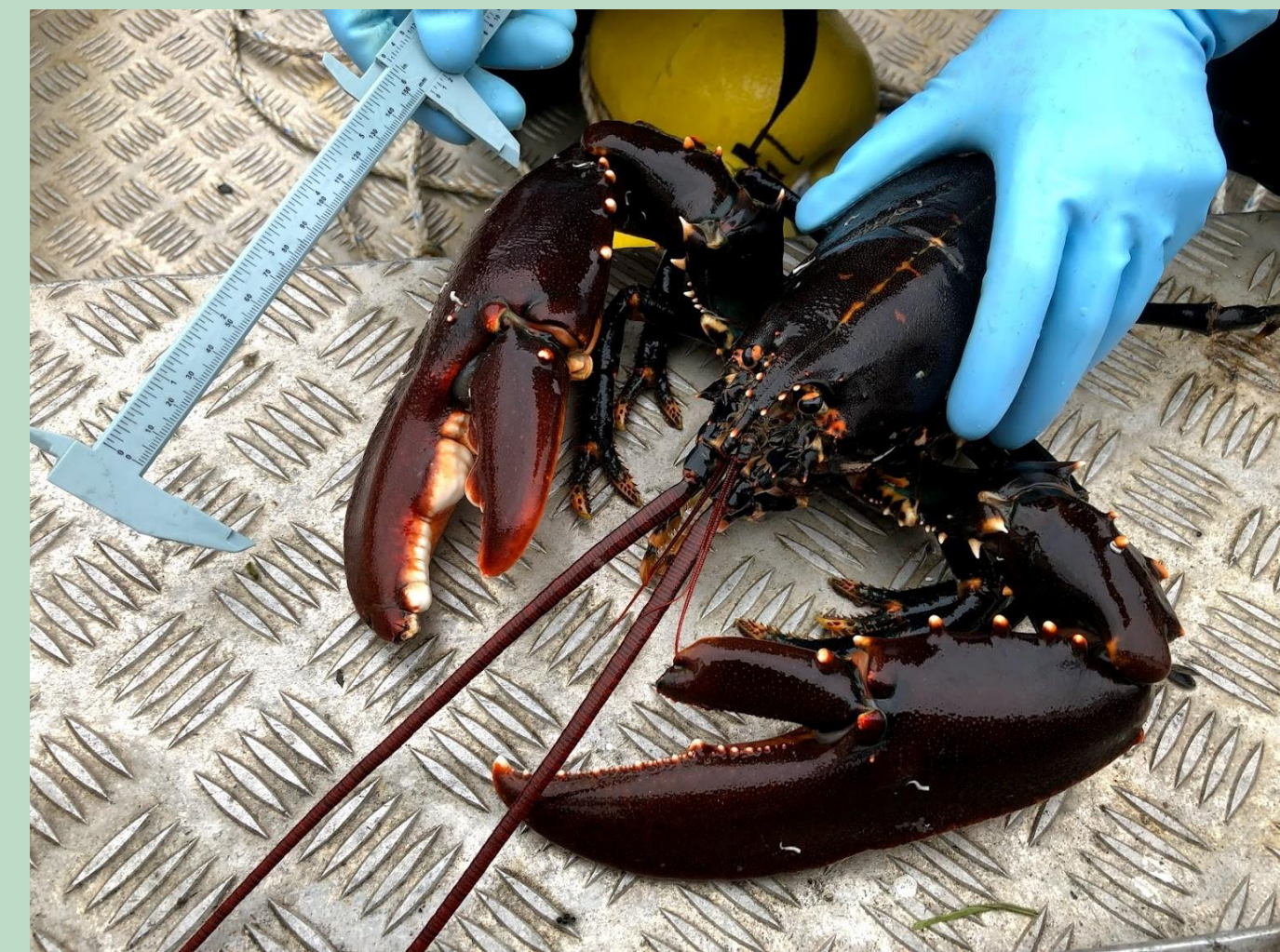
Hvordan skal vi ivareta naturmangfoldet?

Forslag til fem strategier:

1. Endre arealforvaltningspraksis
2. Utvikle kunnskapsgrunnlaget kontinuerlig
3. Ivareta naturmangfoldet i interne arbeidsprosesser
4. Skape bevissthet om og stolthet over naturmangfoldet
5. Sørge for at skjøtsel, drift og restaurering ivaretar og styrker naturmangfoldet

Oppfølging

- Sikre naturmangfoldet på land og i sjø gjennom KPA
- Jobbe mot arealnøytralitet
- Kartlegge der kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt
- Tiltak for en ren og rik Oslofjord: eks. hummerfredningsområder
- Restaureringsprosjekter

Overvåking av hummer i Oslofjorden,
foto: Lars Dalen, Marinreparatørene

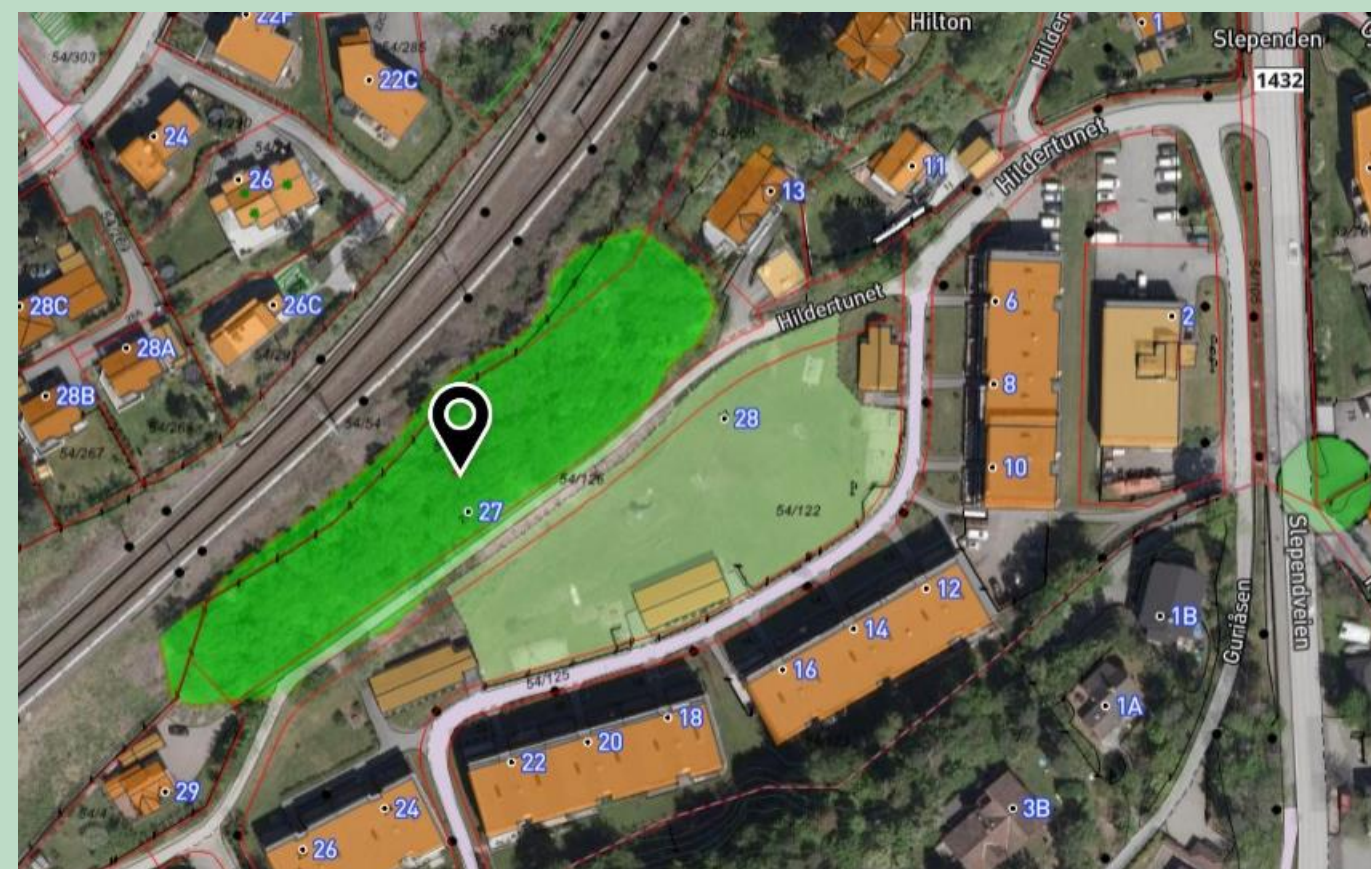

Kobling til kommuneplanens arealdel

- Utvalgte naturtyper – fra byggeformål til grønt formål
- Kartlagte naturområder i Bærumskart og i temakart til KPA
- Hensynssoner på kartlagte naturområder på land og i sjø
- Sammenheng mellom viktige naturområder
- Revidere bestemmelser og retningslinjer

Reguleringsplaner med hensikt vern av naturmangfold

- Hildertunet 27: kartlagt utvalgt naturtype kalklindeskog i 2021

Utvalgt naturtype kalklindeskog

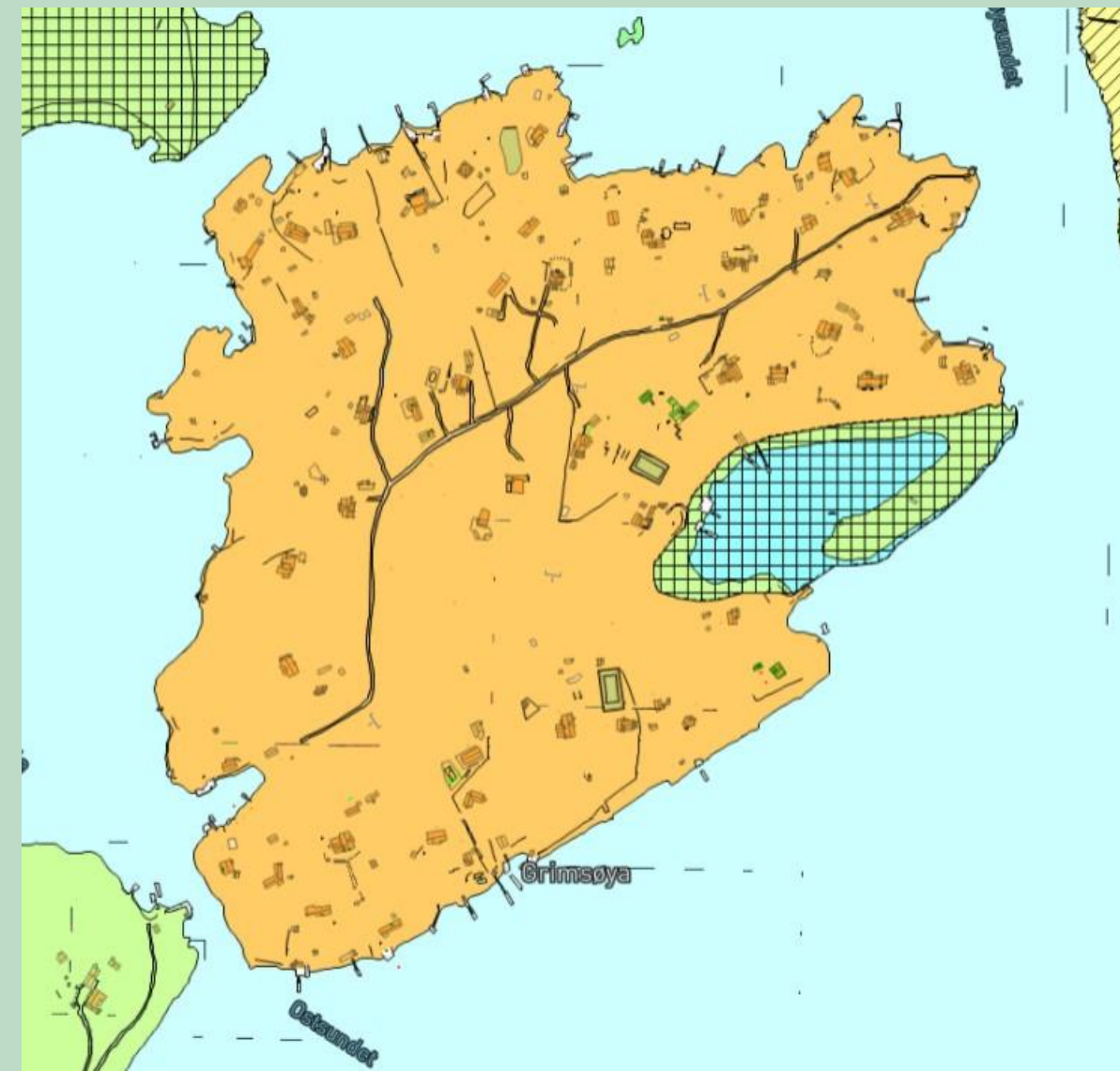
KPA: boligbebyggelse nåværende

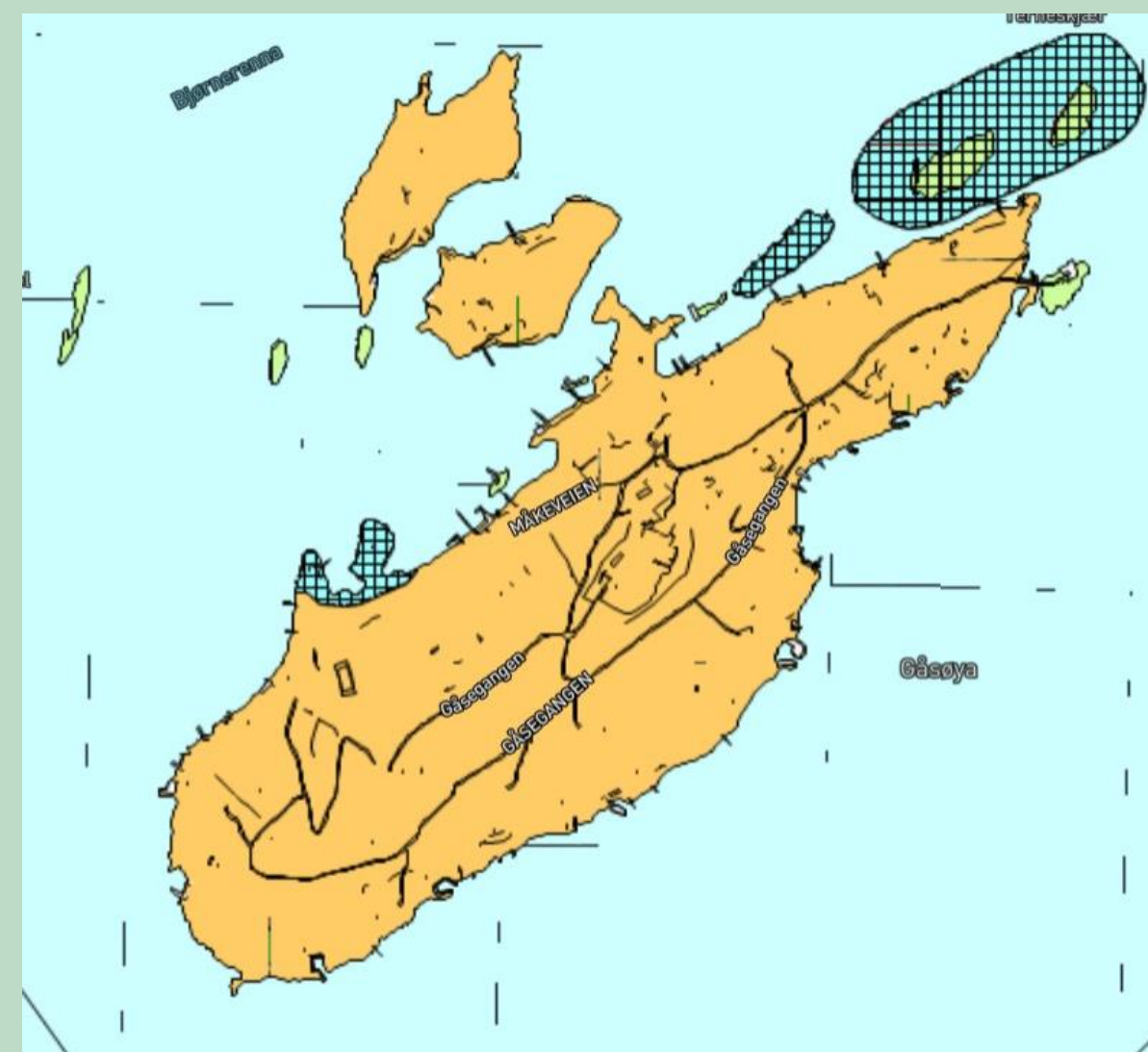
Reguleringsplan 1981: blokkbebyggelse

Reguleringsplaner med hensikt vern av naturmangfold

- KPA-formål fritidsbebyggelse på Grimsøya, Gåsøya og søndre del av Oustøya
- Reguleringsplan fra 1980
- Store naturverdier

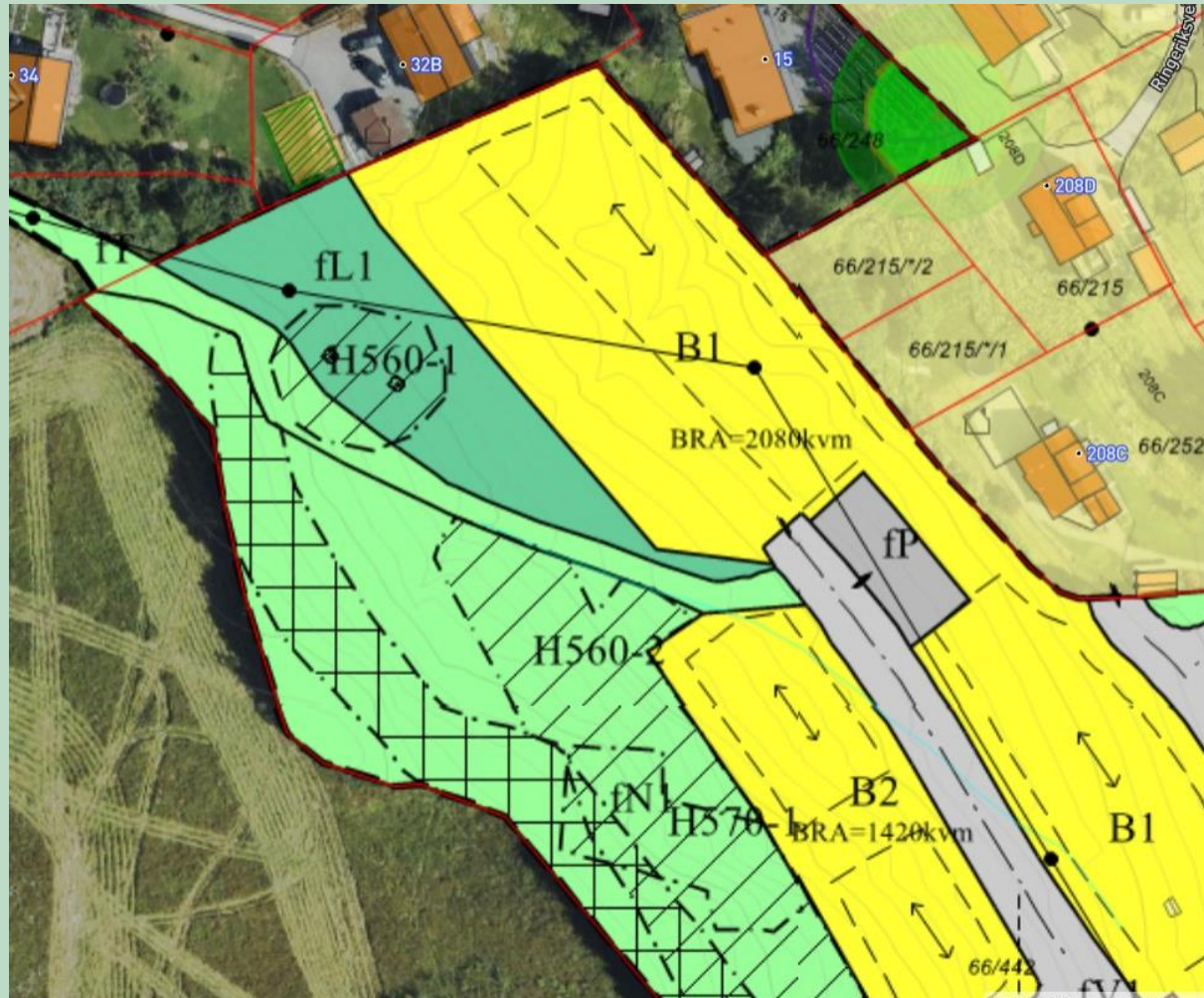
Grimsøya KPA

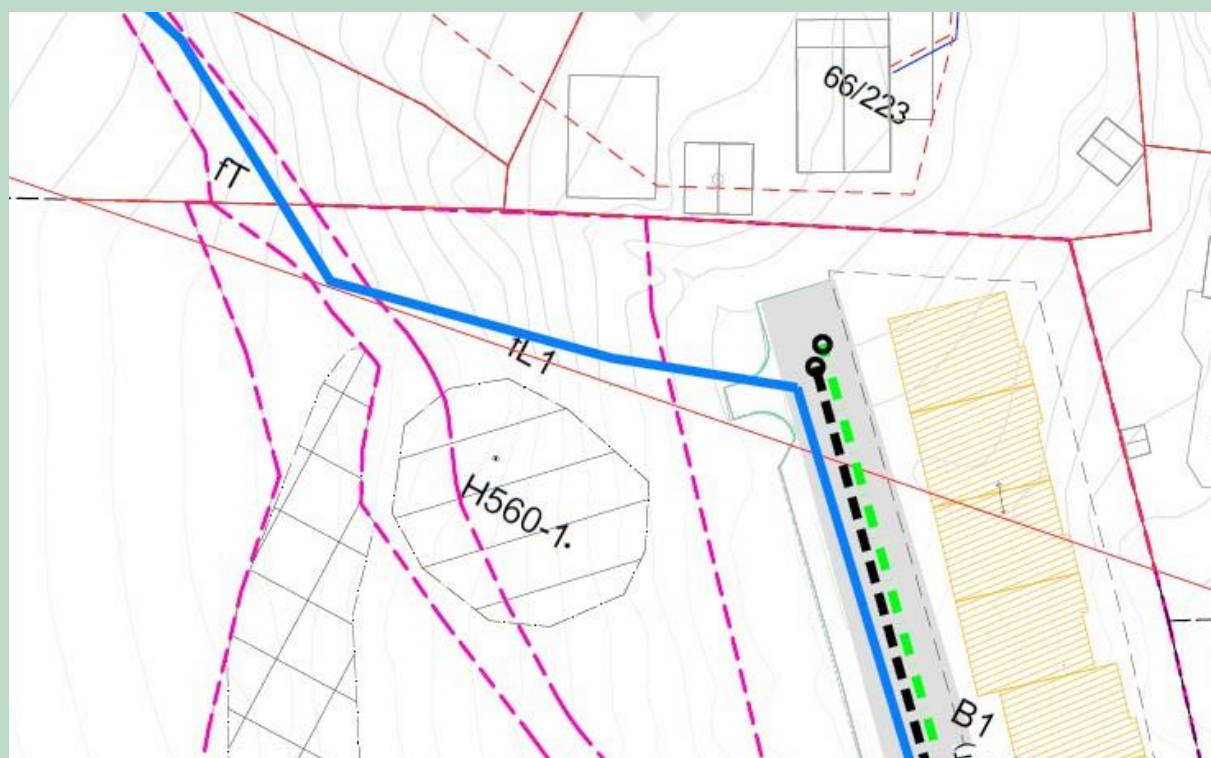
Gåsøya KPA

Reguleringsplan Jarenlia - betydningen av buffersoner

Utsnitt av reguleringsplan for Jarenlia

Vannledning foreslått nær hul eik

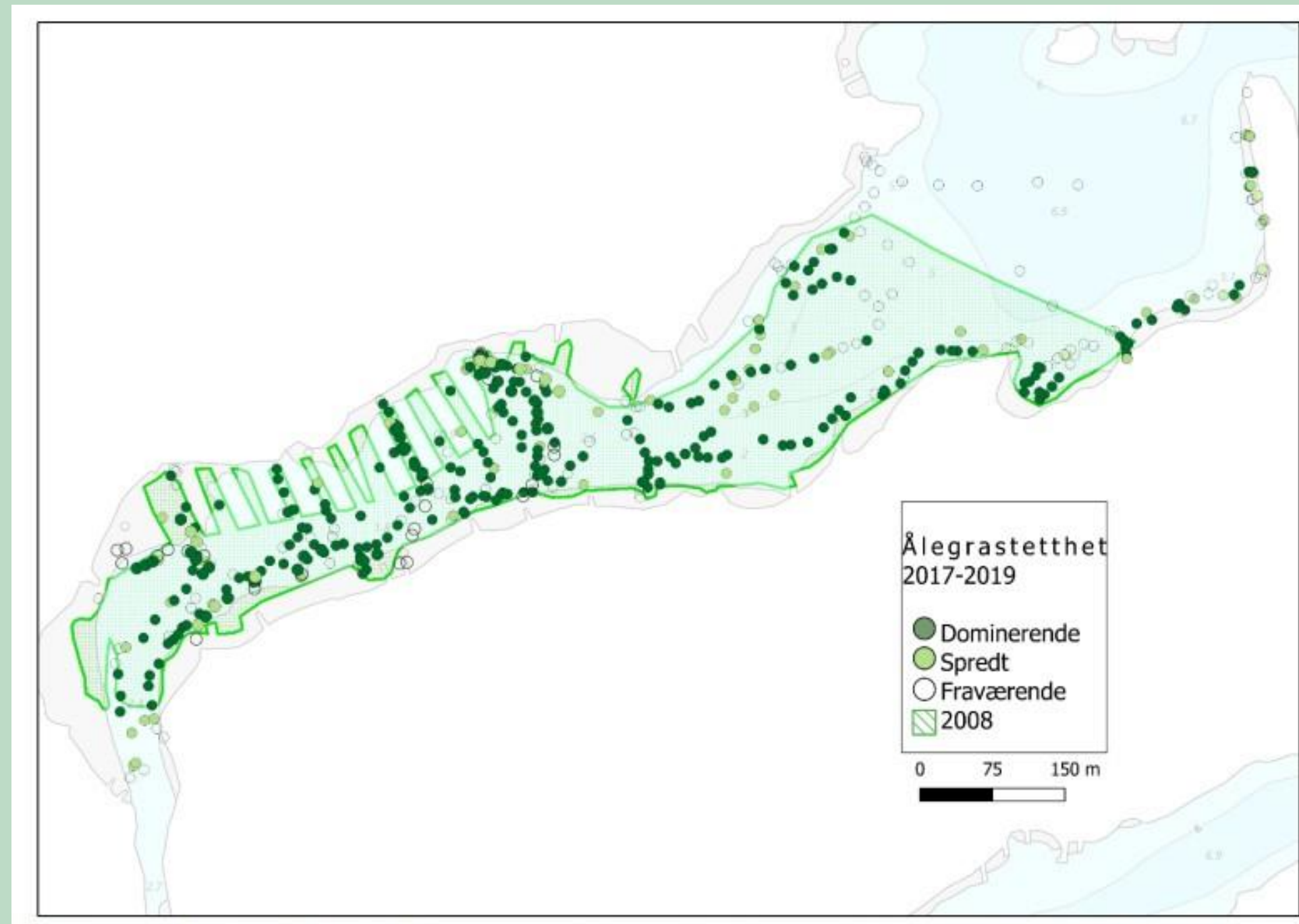

Utvalgt naturtype hul eik i Jarenlia, foto: Karsten Nordal Hauken

Vern av områder i sjø – økologisk tilstand i Oslofjorden

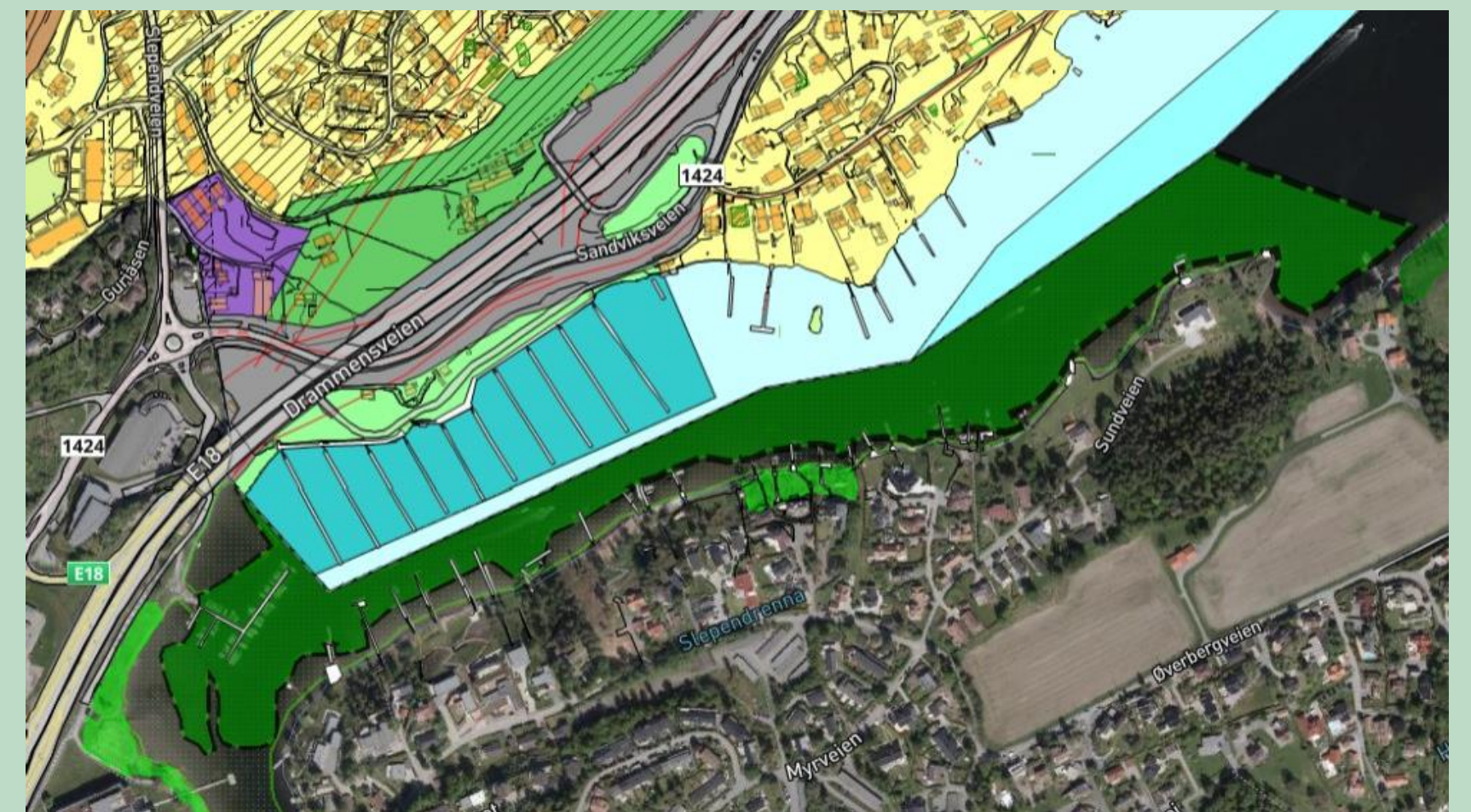
Ålegras – oppvekstområder for mange arter,
bl.a. torsk og ørret, viktig for opptak av CO₂

Samlet oversikt over alle ålegrasregistreringene i Slependrenna i perioden 2017 til 2019.
Kilde: NIVA-rapport: *Utbredelse og tilstand til en nasjonalt viktig ålegraseng i Slependrenna i Asker og Bærum kommune*

Ålegrasforekomst i Slependrenna

KPA-formål småbåthavn

Oppsummering

- Arealforbruk er den største trusselen for naturmangfoldet
- Kommunen har stor påvirkningsmulighet gjennom arealforvaltningen
- Gjenbruk og fortetting av bebygde arealer framfor nedbygging av naturområder

Naturen er vogga livet kviler i, tenkjer eg.

Ruth Lillegraven

Hettemåke, foto: Jan Henrik Haugen Olsen, Bærum kommune